Dnro 001/81/2016

Markus Penttinen 18.4.2016

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen tiistaina 19.4.2016 klo 12.15

E 18/2016 vp Valtioneuvoston selvitys: Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2016

1) Valtioneuvoston vaikuttamisstrategia

Strategia sisältää monia kannatettavia lähtökohtia, kuten Suomen aktiivinen, käytännönläheinen ja ratkaisuhakuinen rooli. Se kaipaa kuitenkin paikoin täydennystä.

- Digitalisaation työelämänäkökulmia ei tuoda esiin (kuten ei myöskään TEM:in EU-strategiassa). Sisältöjen saatavuutta koskevan painotuksen yhteydessä on painotettava tekijöiden suojaa, ml. taloudelliset oikeudet.

- Säätelyä on oikein arvioida talouskasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden näkökulmasta, mutta lakialoitteilla on muitakin yhtä tärkeitä tarkoituksia, kuten esimerkiksi tasa-arvo tai työntekijöiden suojelu. Standardisointi esimerkiksi palvelualoilla ei myöskään ole yksinkertaista eikä kaikissa tapauksissa edes mahdollista.

- Vapaakauppaneuvottelujen (esim. TTIP) työelämän asiat sisältävien kestävän kehityksen lukujen rikkomuksista tulee seurata sanktioita, joiden puute jo voimassa olevissa kauppasopimuksissa on jättänyt kyseiset luvut vaikutuksettomiksi.

- ”Toimivat työmarkkinat ja osaaminen” -luvussa lähinnä todetaan nykyinen direktiivitoiminta, muttei esitetä uusia aloitteita, joita tulisi tehdä niin työsuojelun, työelämän tasa-arvon kuin muunkin työelämän alueella. Työsuojelutoiminnassa olisi tarvetta kannustimille, joilla voitaisiin painottaa ongelmien ennalta ehkäisyä.

- Talous- ja rahaliittoa koskevassa osassa ei käsitellä komission aloitetta sen sosiaalisesta pilarista, jonka tulee johtaa etusijassa käytännön työelämän lakialoiteisiin.

- Valtioneuvoston veroparatiisi-, veronkierto- jne. toiminnan vastaiset linjaukset vesittää vetoaminen toimenpiteiden soveltamiseen EU:n ulkopuolisissa maissa.

2) Sosiaali- ja terveysministeriön EU-vaikuttamisstrategia

- Linjaukset työsuojelusta ovat perustaltaan hyviä, mutta niissä olisi pitänyt selvästi tukea lainsäädännöllisiä uusia aloitteita syöpävaarallisista aineista, tuki- ja liikuntaelinten ongelmista sekä psykososiaalisista riskeistä.

- Esimerkiksi psykososiaalisten riskien käsittelyä ei saa jättää pelkäksi taustamateriaalin keräämiseksi, kuten ministeriön teksti jättää käsitykseksi.

- Kiitettävästi tuetaan EU:n monipuolisia toimia työelämän tasa-arvon ja samapalkkaisuuden toteuttamiseksi, mutta jää epäselväksi tuetaanko uusia lakialoitteita työ- ja perhe-elämän yhdistämisessä ml. perhevapaiden tasaisempi jakautuminen sukupuolten välillä. Kuten työsuojelussa, kannustimien käyttöä tulee harkita tasa-arvon edistämiseksi EU-tason toiminnassa.

- Iso-Britannian pysyminen EU:ssa on parempi vaihtoehto, mutta sen kanssa tehty sopimus sosiaaliturvaoikeuksien rajaamisesta ja erityisesti 4 vuoden pituinen liikkuvien työntekijöiden oikeuksien poisto ei ole hyvä ratkaisu. Suomen hallituksen tulee olla vastustaa sopimuksen käyttöönottoa.

- Sosiaalipilaria luodessa tulee muistaa, että EU:n toimivalta ei ole suomalaiskäsitteistön mukaisen sosiaalipolitiikan puolella, vaan työelämän asioissa.

- Huomio kiinnittyy tekstiin eTerveyden vaikutuksista ja erityisesti virkkeeseen "Uudet palvelumuodot säästävät merkittävästi yhteiskunnan varoja". Mihin laskelmiin tämä toteamus perustuu? Lisäksi kaikissa EU-maissa ei ole samanlaisia valmiuksia @terveyden käyttöönottoon.

3) Työ- ja elinkeinoministeriön EU-suunnitelma

- Sinänsä kannatettavasta digitalisaatiosta puuttuu kokonaan työntekijänäkökulma.

- Sisämarkkinoiden kehittämisessä on muistettava myös tutkintojen tunnustaminen, joka on yhä ongelma liikkuville työntekijöille.

- Säätelyn vähentäminen ei voi olla itsetarkoitus, vaan sen korkea laatu. Eri alojen tai kysymysten itsesäätely voi toimia joissain kysymyksissä, muttei kaikissa.

- Luku työvoiman liikkuvuudesta ja työmarkkinoille osallistumisesta ei sisällä valtioneuvoston strategian aktiivista otetta eli vaikuttamista

uusien aloitteiden tekoon; erityisesti vähimmäistasosäätelyä tarvitaan.

- Kyseisessä luvussa tulee työntekijöiden tiedottamis- ja kuulemisvelvollisuudet sekä osallistumisoikeus ottaa erityisesti työvoiman ja yritysten liikkuvuustapauksissa huomioon.

- Sosiaalisen pilarin alueella EU:n pääasiallinen toimivalta on työelämän asioissa, mutta kyseistä ”pilaria” ei ole käsitelty suunnitelmassa ollenkaan.

Akava ry:n puolesta

Markus Penttinen
kansainvälisten asioiden päällikkö